

Streszczenie rozprawy doktorskiej

tytuł rozprawy: „Zbudować wspólnotę: układy galeriowe jako element kształtowania zrównoważonego środowiska mieszkaniowego. Przypadek budownictwa oddolnego”

autor: mgr inż. arch. Piotr Person

data opracowania: wrzesień 2025

Rozprawa podejmuje tematykę układów galeriowych w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych. Celem badań było ustalenie, w jaki sposób zabudowa galeriowa może przyczynić się do kształtowania zrównoważonego środowiska mieszkaniowego. Jako materiał badawczy posłużyły europejskie realizacje budownictwa oddolnego.

Zabudowa galeriowa, do niedawna postrzegana głównie przez pryzmat niepowodzeń wielkoskalowych osiedli mieszkaniowych późnego modernizmu, zaczyna ponownie zyskiwać na znaczeniu w kontekście współczesnych wyzwań – narastającego kryzysu dostępności mieszkań, przemian społecznych i demograficznych oraz negatywnych skutków zmian klimatu. Obszarem mieszkalnictwa, w którym wiąże się z nią szczególne nadzieje jest oddolne budownictwo mieszkaniowe, opisywane jako pole eksperymentu i innowacji, w którym architektura tworzy ramy dla wspólnotowych praktyk zamieszkiwania w duchu dzielenia się zasobami i poszanowania środowiska naturalnego.

Główną część rozprawy stanowią badania własne autora prowadzone w latach 2024–2025 na terenie Austrii, Belgii, Hiszpanii i Szwecji. Jako metodę badawczą przyjęto wielokrotne studium przypadku. Do badań wytypowano szesnaście budynków galeriowych, powstałych w wyniku obecnej fali zainteresowania budownictwem oddolnym, charakteryzującej się silnym powiązaniem kwestii zaspokajania potrzeb mieszkaniowych z celami środowiskowymi i społecznymi. Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają stwierdzić, że układy galeriowe mogą stanowić cenne narzędzie wspierające kształtowanie zrównoważonego środowiska mieszkaniowego we wszystkich jego trzech wymiarach: społecznym, środowiskowym i przestrzennym. Jako element kluczowy wskazano galerie, które mogą pełnić funkcję przestrzeni sprzyjającej integracji sąsiedzkiej, jednocześnie wpisując się w szersze strategie proekologiczne oraz służące zwiększeniu dostępności mieszkań. Potencjał ten najpełniej ujawnia się, gdy rozwiązaniom architektonicznym towarzyszą prospołeczne i prośrodowiskowe praktyki użytkowania.

Słowa kluczowe

układ galeriowy, zabudowa galeriowa, oddolne budownictwo mieszkaniowe, zrównoważone środowisko mieszkaniowe

29.09.25